

IV. HISZEK JÉZUS KRISZTUSBAN, ISTEN EGYSZÜLÖTT FIÁBAN

**Isten az Istentől, Világosság a Világosságtól,
valóságos Isten a valóságos Istentől, született,
de nem teremtmény, az Atyával egylényegű
és minden általa lett.
Értünk emberekért, a mi üdvösségünkért
leszállott a mennyből.
Megtetesült a Szentlélek erejéből született
Szűz Máriától, és emberré lett.**

- 1./ Jézus. Krisztus, Isten egyszülött Fia, az Úr.
- 2./ Isten Fia emberré lett, megtetesülése, a megtetesült Ige Szíve.
Valóságos Isten és valóságos ember.
- 3./ Megtetesült a Szentlélek erejéből, született Szűz Máriától, és emberré lett.

1./ Jézus. Krisztus, Isten egyszülött Fia, az Úr.

Jézus nevének jelentése a héber nyelvben: „**Isten szabadít.**” Az angyali üdvözléskor Gábor angyal adja ezt a nevet a születendő gyermeknek, amely kifejezi küldetését és azt, hogy kicsoda lesz ez a gyermek, hiszen „*egyedül Isten bocsáthatja meg a bűnöket*” (Mk 2,7). Isten nemcsak kiszabadította az egyiptomi fogságból népét, hanem meg akarja bűneitől is szabadítani őket. Isten Jézusban, az ő egyszülött Fiában adja meg az egész emberiség *üdvösségtervét* és benne tárja fel istenségét, szeretetét, jóságát, irgalmát, vagyis benne nyilatkoztatja ki önmagát. „**Aki engem lát, látja az Atyát is**” - mondja Jézus (Jn 14,9). Krisztus hitünk, és az egész történelmünk központja. Az Isten által küldött próféták mind rámutatnak, őt jelzik, mi pedig mindig és mindenben visszamutatunk rá, mint az egyetlen biztos alapra, mint „*kulcsra*”, aki az Isten felé vezető utat nyitja, és mutatja meg. Isten nemcsak Ábrahámot szólította meg és hívja, hanem minden embert megszólít és hív. Ábrahám útja a hitben egyben a mi utunk is. Hiszünk-e Jézusban, Isten küldöttében, követjük-e őt és tanítását? Ez a mi üdvösségünk. „*Nem adatott más név az ég alatt az embernek, amelyben üdvözülhetnének*” (ApCsel 4,12). (KEK 452) Az izraeli áldozatban minden évben egyszer hívhatta segítségül az Isten nevét a főpap, amikor az áldozatok vérével meghintette a kiengesztelődés tábláját a „*Szentek Szentjében.*” Szent Pál mondja Jézusról, hogy „*Őt adta oda Isten véres engesztelő áldozatul*” (Róm 3,25), s ez azt jelenti, hogy Jézus emberségében: „Isten Krisztusban kiengesztelődött a világgal” (2Kor 5,29). (KEK 433)

Jézus feltámadása után Isten megdicsőíti ezt a nevet, amely mindenk fölé áll, amely hatalommal bír, a gonosz lelkek félik az ő nevét, és Jézus tanítványai az ő nevében tesznek csodákat, mert mindazt, amit az Atyától kérnek az ő nevében, megadja nekik (Jn 15,16). Minden liturgikus imádságunk középpontja Jézus neve, és így zárul: „*a mi Urunk Jézus Krisztus által*”. Az „*Üdvözlégy, Mária*” imádsága is ezekkel a szavakkal éri el csúcspontját: „*Áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus*”. A keleti Jézus-ima is így hangzik: „*Jézus Krisztus, Isten Fia, Úr, irgalmazz nekem bűnösnek*”. Sok keresztény Jézus nevével ajkán halt meg. (KEK 435)

A **Krisztus** név a „Krisztosz”-ból származik, amelynek héber megfelelője a „**Messiás**” szó, amely azt jelenti, hogy „*fölkent*”. Izraelben, akiket Isten küldött, Isten nevében fölkentek, vagyis neki voltak szentelve. Ezek voltak a papok, a próféták, és a királyok. A Messiásnak az Úr Lelkétől kellett fölkenetnie, mint királynak, papnak, és prófétának. Ezt a hármas feladatot Krisztus beteljesítette. (KEK 453) „*Pap vagy te mindörökké, Melkizedek rendje szerint*” (Zsid 5,6).

A pásztoroknak megjelenő angyal így hirdeti: „*Ma született a Megváltótok, Krisztus, az Úr, Dávid városában*” (Luk 2,11) Amikor János nyilvánosan megkereszteli a Jordán folyóban, a fölkentést maga a Lélek végzi el, és kap küldetést messiási működésére. A színváltozáskor pedig maga az Atya szól: „**Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik, őt hallgassátok!**” (Mt 17,5)

Számos zsidó, sőt még pogányok is felismerték Jézusban az Istentől Izraelnek megígért Messiás „**Dávid Fia**” alapvető vonásait, és Jézus el is fogadta ezt a címet, mert joga volt hozzá, de fenntartással, mert nem politikai messiásként jött népéhez, ahogy őt várták. (KEK 439)

Az **Isten Fia** elnevezés Jézusnak az Istenhez való *különleges viszonyára utal*, s aki keresztény, annak hinnie kell, hogy Jézus Krisztus valóban az Isten egyszülött Fia. (KEK 454) Amikor Jézus imádkozni tanítja a tanítványokat megkülönbözteti az ő fiúságát a tanítványok fiúságától, és sohasem mondja, hogy „*mi Atyánk*”, hanem „*az én Atyám és a ti Atyátok*” (Jn 20,17).

Az **Úr** név már az Ószövetségben is *isteni hatalmat* jelentett, Istent értették alatta, ez a leggyakoribb megnevezése Izrael Istenének, ezért használja az Úr szót az Újszövetség az Atyára.

Az evangéliumokban többször így szólítják meg Jézust, és a feltámadása után már így változik: „**Én Uram, én Istenem!**” (Jn 20,28). Maga az Atya nyilvánította ki Jézus isteni hatalmát, amikor feltámasztotta őt a halottak közül és fölmagasztalta, és jobbjára ültette őt. (KEK 449)

„*Senki sem mondhatja: - Jézus az Úr -, csak a Szentlélek által*” (1Kor 12,3). (KEK 455)

2./ Isten Fia emberré lett, megtestesülése: valóságos isten és valóságos ember

Isten végtelen szeretetében megszánta a bűnei miatt nyomorúságos, szerencsétlen állapotában lévő embert, aki bukott természetében, a bűn foglyaként sötétségben tévelyegve várta a szabadítót. (KEK 421) „*Az Isten szeretete abban nyilvánult meg bennünk, hogy az Isten elküldte a világba egyszülött Fiát, hogy általa éljünk*” (1Jn 4,9). „*Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen*” (Jn 3,16). (KEK 458)

Az Ige testté lett, hogy az „*isteni természetből részesítsen minket*” (2Pt 1,4), hogy követendő példakép legyen számunkra: „*Vegyétek magatokra igámat és tanuljatok tőlem...*” (Mt 11,29).

Ő a modellje az új embernek, s normája az új törvénynek. „*Szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket,*” (Jn 15,12). A legmagasabbra emeli fel a mércét. Csak ebben a mindent odaadó szeretetben lesz képes az ember kilépni önzéséből, önzetlenül, áldozatosan segíteni másokon, és önmagát felajánlani Istennek. „**Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet. Senki sem jut az Atyához, csak általam**” (Jn 14,6). (KEK 459) Az Isten Fia felvette emberi természetünket, kiüresítette önmagát, szolgálai alakot öltve hasonló lett az emberekhez, megalázta magát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig (Fil 2,5-8). Mindezt az Atya, és irántunk való szeretetében, hogy minket az isteni természetéből részesíthessen, eleget téve az isteni igazságosságnak. (KEK 479) Benne az emberi természet és az isteni természet szétválaszthatatlan tökéletes egységben van: testvérünké lett, **valóságos ember**, ugyanakkor nem szűnt meg Urunknak Istenünknek lenni. Emberi kézzel dolgozott, emberi értelemmel gondolkozott, emberi akarattal cselekedett, és emberi szívvel szeretett. Szűz Máriából született, s így valóban egy lett közülünk, hozzánk hasonló, a bűnt kivéve, de megtartva a Szentháromságban való személyes létezési módját úgy, hogy emberi értelme, akarata tökéletesen alá van rendelve az isteni értelmének, és akaratának. Ez azonban nem zárja ki, hogy az emberi tudásában, értelmében „*gyarapodott bölcsességben, korban, Isten és emberek előtti kedvességben*” (Lk 2,52). (KEK 481- 483)

Jézus földi élete, szenvedése és haláltusája alatt mindannyiunkat együttesen és külön-külön is ismert és szeretett. Mindegyikünkért odaadta önmagát: **„Az Isten Fia szeretett engem, és fölládozta magát értem”** (Gal 2,20). Mindannyiunkat emberi szívvel szeretett, amelyet a mi bűneinkért, és a mi üdvösségünkért átszúrtak. Ez a **Szentséges Szív** *„annak a szeretetnek a jele és szimbóluma, amellyel szüntelenül szereti az Örök Atyát és minden embert kivétel nélkül.”* (KEK 478)

3./ Megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától, és emberré lett

Az *„idők teljességével”* Isten ígéreteinek beteljesítése kezdődik el, amelyet az Ószövetség történetében adott választott népének, a zsidó népnek.

A Szentlélek azért küldetik, hogy megszentelje Mária méhét és isteni módon termékenyvé tegye azt. Mária fogantatása első pillanatától „szepőlötelen”, tökéletesen mentes volt az eredeti bűn szennyétől, és Isten kegyelme folytán megóvta őt egész élete folyamán minden személyes bűntől, hogy így Fiának méltó anyja lehessen. (KEK 508)

Mária küldetése előre elrendelt volt Isten tervében, az Ószövetség *„szent”* asszonyai készítették fel a népet ennek az ígéretnek elfogadására. Például Ábrahám felesége Sára, aki idős korában fogan, hittel kapott erőt, hogy anya lehessen éltebb kora ellenére (Zsid 11,11). Hittel rejtegették szülei az újszülött Mózeszt is három hónapon keresztül és nem ölték meg a király parancsára (Zsid 11,23). Anna, Sámuel anyja is szintén hitéért kapott meghallgatást az Úrtól, és Ruth, Judit, Eszter stb. is. Isten Máriát **„minden kegyelemmel teljessé”** tette, így egyedülálló módon előre részesedett Fiának érdemeiért ebben a kegyelemben. Ez tette lehetővé, hogy a hit *„engedelmességével”* tudjon válaszolni Isten szavára, és föntartás nélkül egyezzen bele Isten akaratába: *„Az Úr szolgálóleánya vagyok, legyen nekem a te igéd szerint”* (Lk 1,37-38). (KEK 506) *„Amit Éva engedelmessége összebogozott, azt kibontotta Mária engedelmessége”* (Szt.Ireneusz). (KEK 494)

Az Egyház vallja: hogy Mária, akit **„Jézus anyjának”** neveznek (Jn 2,1; 19,25) és a Szentlélek hatására születésétől fogva **„Uramnak anyjaként”** hirdetnek: Istenanya. (Lk 1,43). Már Erzsébet is így szólítja meg, mert fiának test szerinti anyja ugyan, de egyúttal, mint az Atya örök Fiának, a Szentháromság második személyének is anyjává válik. (*Theotokosz*) (KEK 509). Az evangéliumi elbeszélések szerint Mária fogantatása *szűzi fogantatás*, isteni mű, amely minden emberi megértést és lehetőséget felülmúl. *„Aki benne fogantatott az a Szentlélektől van”* - mondja az angyal Józsefnek Máriáról, a jegyeséről (Mt 1,20). (KEK 510)

Antiochiai Szent Ignác tanúskodik erről a misztériumról: **„Ennek a világnak a fejedelme nem ismerte Mária szüzességét és születését, ugyanúgy, mint ahogy az Úr halálát sem. Ez a három misztérium Isten csendjében teljesedett be”** (KEK 511). *„Miben áll az a titok, amely kezdettől fogva el volt rejtve a mindent teremtő Istenben....Ez volt az ő örök szándéka, amelyet Urunkban, Krisztus Jézusban valósított meg* (Ef 3,9.11). (KEK 498) Az Egyház kezdettől fogva vallja, hogy Mária örökké szűz, lelki anyasága kiterjed minden emberre, akiknek megváltására jött Jézus, és anyai szeretettel működik közre hitben való megszületésünkben és felnevelésünkben. Az evangéliumban használt Jézus testvérei, Jakab és József, valójában közeli rokonok voltak, anyjukat *„a másik Mária”* -ként említik az ószövetségi kifejezések szerint, illetve a zsidó szokások szerint, ahol az unokatestvéreket is testvérnek nevezték. (KEK 500, 501)

Szent Ferenc 2LHív 18-21 Mily boldogok és áldottak azok, akik szeretik az Istent, és úgy cselekszenek, ahogyan az Úr az evangéliumban mondja: *Szeresd a te Uradat, istenedet, teljes szívedből és teljes elmédből, és felebarátodat, mint önmagadat.* Szeressük tehát Istent és imádjuk őt tiszta szívvel és tiszta elmével, mert mindenek fölött ezt kívánva tőlünk maga mondta: *Igazi imádói lélekben és igazságban fogják imádni az Atyát.* Mindazoknak ugyanis, akik imádják őt, az igazság lelkében kell imádniuk őt. Mondjunk tehát neki dicséretet és imádkozzunk éjjel-nappal: *Miatyánk, aki a mennyekben vagy.* Mert szüntelenül kell imádkozni és abba bele nem fáradni.

Szent Ferenc 2LHív 4-5 Az Atyának e méltó, szent és dicsőséges Igéjéről angyala, Szent Gábor útján maga a fölséges Atya jelentette ki, hogy az égből a szentséges és dicsőséges Szűz Máriának méhébe fog leszállani. Mária méhében azután emberségünkől és gyarlóságunkból való igaz testet öltött magára. Bár mindenkinél *gazdagabb volt*, anyjával, a Boldogságos Szűzzel együtt, mégis a szegénységet akarta vállalni a világban.

M E L L É K L E T

KEK 421 „A világot (...) a keresztények hite szerint a Teremtő szeretetből alkotta és tartja fenn. A bűn szolgátságába került ugyan, de a megfeszített és föltámadt Krisztus, megtörvén a Gonosz hatalmát, megszabadította (...). (Gaudium et spes)

KEK 433 A szabadító Isten nevét a főpap évente egyetlen egyszer hívta segítségül Izrael fiai bűneinek kiengesztelésére, amikor a szentek szentjében az engesztelés tábláját az áldozati állat vérével meghintette. Az engesztelés táblája Isten jelenlétének a helye volt. Amikor Szent Pál Jézusról azt mondja: „akit Isten engesztelésül adott (...) az ő vérében” (Róm 3,25), ezzel azt mondja, hogy az ő emberségében „*Isten volt az, aki Krisztusban kiengesztelődött a világgal*” (2Kor 5,19).

KEK 435 Jézus neve van a keresztény imádság szívében van. Minden liturgikus könyörgés ezzel a formulával zárul: „a mi Urunk Jézus Krisztus által (...)”. Az Üdvözlégy csúcspontja: „és áldott a te méhednek gyümölcse: Jézus”. A keletiek „Jézus-imádságának” nevezett szívbeli imádsága így hangzik: „Jézus Krisztus, Isten Fia, Uram, irgalmazz nekem, bűnösnek”. Sok keresztény, mint Szent Johanna is, Jézus nevével ajkán hal meg.

KEK 439 Sok zsidó és néhány pogány is, akik osztoztak a zsidók reménységében, fölismerték Jézusban az Izrael Istene által megígért „*Dávid fia*” alapvető messiási vonásait. Jézus elfogadta a Messiás címet, amelyhez joga volt, de nem minden fönntartás nélkül, mert kortársai közül nem egy nagyon emberi s lényegében politikai értelemben fogta föl.

KEK 449 Amikor az Egyház első hitvallásai Jézusnak az isteni „Úr” címet megadják, kezdettől fogva állítják, hogy az Atyaistent megillető hatalom, tisztelet és dicsőség Jézust is megilleti, mert ő „egyenlő Istennel” (Fil 2,6), s mivel az Atya – föltámasztva őt a halálból és fölmagasztalva a maga dicsőségébe – kinyilvánította Jézus ezen uralmát.

KEK 498 (...) Antiochiai Szent Ignác tanúsítja ezt az összefüggést: „E világ fejedelme elől el volt rejtve Mária szüzessége és szülése, ugyanígy az Úr halála is: három hangosan kiáltó misztérium, melyek Isten csöndjében hangzottak el.”

KEK 452 A Jézus név jelentése: Isten megszabadít. A Szűz Máriától született kisdedet Jézusnak nevezték: „mert ő fogja megszabadítani népét bűneitől” (Mt 1,21). „Nem adatott más név az ég alatt az embereknek, akiben üdvözlünk lehetne” (ApCsel 4,12).

KEK 453 A Krisztus név azt jelenti: „fölkent”, „Messiás”. Jézus a Krisztus, mert „Isten fölkenete őt Szentlélekkel és erővel” (ApCsel 10,38). Ő volt „az eljövendő” (Lk 7,19), Izrael reményének tárgya.

KEK 454 Az Isten Fia név Jézus Krisztusnak Atyjához fűződő egyetlen és örök kapcsolatát jelenti. Ő az Atya egyetlen Fia, és maga is Isten. Ahhoz, hogy valaki keresztény lehessen, hinnie kell, hogy Jézus az Isten Fia.

KEK 455 Az Úr név az isteni hatalmat jelenti. Megvallani, vagy segítségül hívni Jézust, mint Urat azt jelenti: hinni az ő istenségében. „Senki nem mondhatja: „Úr Jézus”, csak a Szentlélekben” (1Kor 12,3).

KEK 458 Az Ige testté lett, hogy így *mi megismerhessük Isten szeretetét*: „Az Isten szeretete abban nyilvánult meg bennünk, hogy Isten elküldte a világba egyszülött Fiát, hogy általa éljünk” (1Jn 4,9). „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16)

KEK 459 Az Ige testté lett, hogy a *szentség példaképe legyen számunkra*: „Vegyétek magatokra igámat és tanuljatok tőlem...” (Mt 11,29). „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet, senki sem jut az Atyához, csak általam” (Jn 14,6). És a színeváltozás hegyén maga az Atya parancsolja: „Őt hallgassátok” (Mk 9,7). Ő csakugyan a boldogságok modellje és a új törvény normája: „Szeressétek egymást, amint én szeretlek titeket” (Jn 15,12). Ez a szeretet megköveteli, hogy az ő nyomában járva odaadjuk önmagunkat.

KEK 478 Jézus élete folyamán, haláltusájában és szenvedésében mindannyiunkat együtt és egyenként ismert és szeretett, és mindegyikünkért odaadta önmagát: Isten Fia „szeretett engem és föláldozta magát értem” (Gal 2,20). Ő mindannyiunkat emberi szívvel szeretett. Ezért Jézus szentséges Szíve, melyet bűneink sebeztek meg és üdvösségünkért szúrtak át, „kiváltságos jele és szimbóluma (...) annak a szeretetnek, mellyel az isteni Megváltó az örök Atyát és minden embert szüntelenül szeret”.

KEK 479 Az Istentől meghatározott időben Isten egyetlen Fia, az Atya örök Igéje és lényegi képmása megtestesült: anélkül, hogy elveszítette volna isteni természetét, az emberi természetet magára vette.

KEK 481 Jézus Krisztusnak két, isteni és emberi természete van, melyek össze nem keveredtek, de összekapcsolódtak Isten Fiának egyetlen személyében.

KEK 482 Krisztusnak, mivel igaz Isten és igaz ember, emberi értelme és akarata az Atyával és a Szentlélekkel együtt közösen birtokolt, isteni értelmével és akaratával tökéletesen összhangban van, és alá vannak ezeknek vetve.

KEK 483 A Megtestesülés tehát az isteni és az emberi természet – az Ige egyetlen személyében megvalósult – csodálatos egységének misztériuma.

KEK 494 (...) „Ő ugyanis – ahogyan Szent Ireneusz mondja - »engedelmességével mind önmaga, mind az egész emberiség üdvösségének oka lett«, ezért sok korai egyházatya szívesen hirdeti vele együtt beszédeiben: »Éva engedetlenségének csomóját kibontotta Mária engedelmessége; s amit a szűz Éva megköttözött hitetlenségével, azt Szűz Mária föloldotta hitével«; Évával összehasonlítva »az élők Anyjának« mondják Máriát, és gyakran kijelentik: »Éva által jött a halál, Mária által az élet«.

KEK 500 Ez ellen néha fölhozzák, hogy a Szentírásban szó van Jézus testvéreiről és nővéreiről. Az Egyház mindig úgy értette ezeket a szentírási helyeket, hogy nem Szűz Mária további gyermekeiről van szó. Jakabot és Józsefet szintén Jézus testvéreinek nevezik (Mt 13,55), ők azonban egy másik Mária fiai, aki Jézus tanítványa volt, és jelentőségteljesen „a másik Máriának” nevezik (Mt 28,1). Az Ószövetség közismert kifejezőmódjának megfelelően Jézus közeli rokonait jelenti a „testvérei” szó.

KEK 501 Jézus Mária egyetlen fia. Mária lelki anyasága azonban kiterjed minden emberre, akinek megváltására Jézus eljött: „Ő szülte a Fiút, akit Isten »elszülötté« tett a sok testvér» (Róm 8,29), vagyis a hívők között, kiknek születésében és fölnevelésében anyai szeretettel működik közre.” (Lumen Gentium)

KEK 506 Mária **szűz**, mert szüzessége minden kétségtől mentes *hitének* és az Isten akarata iránti osztatlan odaadásának a *jele*. Hitének ajándéka, hogy az Üdvözítő Anyja lesz: „Mária tehát boldogabb, amikor megfogban benne a Krisztusba vetett hit, mint amikor Krisztus testét fogja”. (Szent Ágoston)

KEK 508 Isten kiválasztotta Éva utódai közül Szűz Máriát, hogy Fiának Anyja legyen. Ő, a „kegyelemmel teljes” a „megváltás kiváló gyümölcse”. Fogantatásának első pillanatától kezdve megőriztetett az áteredő bűn minden szennyétől, és tiszta maradt minden személyes büntől egész élete folyamán.

KEK 509 Mária valóban „Isten Anyja” amiatt, hogy Anyja Isten emberré lett örök Fiának, aki maga Isten.

KEK 510 Mária Fiának „fogánaskor Szűz, szülésekor Szűz, áldott állapotában Szűz, Szűz anyaságában, Szűz örökké” (Szent Ágoston), egész lényével „az Úr szolgálóleánya” (Lk 1,38).

KEK 511 Szűz Mária „szabad hittel és engedelmességgel” működött együtt „az emberi üdvösségben”. Beleegyezését „az egész emberi természet helyett” (Lumen Gentium) mondta ki. Engedelmességével új Éva, az élők Anyja lett.

Irodalom:

A Katolikus Egyház katekizmusa (KEK) Budapest, Szent István Társ. 2013.
Assisi Szent Ferenc Művei Újvidék, Szeged, Csíksomlyó Agapé 1992.

